

ŠTOLLOVSKÝ "PATOS" LŽI

Místo uprázdněné po hlavním literárně-ideologickém manipulátorovi Ladislavu Štollovi se nyní obsadilo. Usilovali o ně četní jeho pozůstalí - Háječ, Hrzalová, Blahynka, Vlašín aj. - ,ale nakonec je získal Vítězslav Ržounek. Někdejší aparátník ÚV KSČ, podílník dogmatismu z padesátých let a dozorce nad českou literaturou, ke konci šedesátých let se uklidil na čs. velvyslanectví do Říma, aby se pak po roce 1969 aktivně zapojil do "konsolidačního procesu". Okupoval ústřední stranický deník a byl dosazen i na Karlovu universitu, kde je profesorem a vede katedru české literatury.

Máme před sebou dvě jeho poslední publikace; směs kompilačních článků o různých literárních otázkách a knížku věnující se jeho ideovému druhu, předsedovi Svazu českých spisovatelů I. Skálovi - Hellovi. "Řád socialistické tvorby" /1977/ se jmenuje první jeho práce. Čtete, a jímá vás hrůza z neuvěřitelně nízké literární úrovně napsaného textu. Tak se může vyjadřovat nějaký okresní literární dráb, ale od "universitního profesora" bychom snad mohli čekat aspoň základní orientaci v češtině. Nahlíží "skrze literární dílo do nitra bratrského národa", "skrze národní literaturu se realisuje společná literatura", "skrze hrdiny a skrze události se projevuje analýzou faktů nutnost představy starého světa", "skrze realitu vyzařuje cit", "obnovuje se skrze epický obraz jednota člověka a společnosti", "skrze jevovou stránku dohlédl k třídní podstatě krize"...Ta autorská nemohoucnost, když se "skrze sebe propátrává ke smyslu toho, co se kolem něho děje", "skrze historický obraz vede k sepětí minulosti a přítomnosti", "skrze tvar se projevuje konkrétní forma života", "skrze tento způsob má i jistou autentičnost" atd.

Už dávno se nečetl text tak pokleslý, jak to dovede tento profesor působící v oboru, kde kdysi pracoval velebitel krásné češtiny František Jílek, kde psali a přednášeli Fischer, Šaldá, Říha, Prežák... "Na druhé straně vyjevování národních stránek vyjevuje společné rysy," píše tento činitel "Vyjevuje se sociální obsah", "odtržení se od autentických faktů mohlo jen zastiřit věrohodné ochlazení" a "přímknutí se k této zemi vyzařuje".

Štollův následník hlásá - jak jinak? - nejprizemnější politický dogmatismus ve stylu "Týdeníku zpráv" nebo "Tribuny", svým obsahem i formou tak bezprostředně připomínající okupantský "Arijský boj". Zcela zkresleně líčí Ržounek vývoj po roce 1945, obhájí bez rozpaků padesátá léta, únor 1948 mu "vtiskuje umění nový smysl". A ždanovsko- stalinské téze? Ty prý "objektivně nezužovaly pojem pokrokového a socialistického umění". Stejně jako kdysi propagandista a krutý ovlaďač českého umění František Nečásek vychvaluje i Ržounek stalinského kata kultury: "A.A.Ždanov vystupuje se známými projevy, ve své podstatě vyjadřuje objektivně existující potřebu ideového tendenčního umění." Proto není divu, že prý podle Ržounka ke "kultuře Sovětského svazu pokrokové demokratické umění vzhlíží jako ke svému předobrazu." Krásná orwellovská perspektiva!

Zostřený třídní boj, "ideologické střetnutí dvou světů, mezi nimiž není smíru" -tot horizont Ržounkova myšlení. Umělecké dílo vidí jen jako odnož reálné politiky: "Ideologický boj je neoddělitelnou součástí literárního procesu, tvoří jeho páteř". S tou páteří - ne s vlastní - má Ržounek vůbec starosti. Jednou mu jí vyrobí v "politické socialistické poesii" L. Novomecký, jindy podle Štolla je páteří Neumann, pak zas Nezval. Jeho interpretace českého literárního vývoje je zaujatá a scestná. O díle Jaroslava Seiferta se nezmíní ani slovem, když píše o "protifašistické tvorbě třicátých let" a za okupace a dokonce ani do pokvětnové poesie se mu Seifert nevejde. Spěchá ovšem, aby jeho básnické i občanské postoje pošpinil, když velebí období po roce 1969: "Jestliže Jaroslav Seifert v krizových letech zastituje svou básnickou autoritou nebezpečnou politiku drobnistických příručí a jím podobných, pak tato skutečnost...až do dření kostí obnažuje básníkovu slabost, jít dal průchod už nejednou v minulosti."

Směšné jsou útoky tohoto nového mluvčího marxismu proti Janu Grossmanovi za jeho pokvětnové kritické statě o tzv. socialistickém realismu i pozdější studie o Halasovi a Ortenovi. K smíchu proto, že se Ržounek v této oblasti literární kritiky pohybuje jako neobratný medvěd, bez argumentů, citu i poučení, s apriorní zaujatostí a zaslepeností. Řekl bych, že vedle Taufra, a to je vskutku příkladný kalibr natvrđlosti ducha, vyjímá se Ržounek mezi všemi podobnými opravdu reprezentativně.

V této přehlídce zastydělé štollovské rýmy pokračuje Rzounek i v portrétu I. Skály/1980/, vydané v knižnici "Portréty spisovatelů" v Čs. spisovatelů /vyšly tu kromě jiných knížky o Rybákovi, Kozákovi, Pluhařovi, Šajnerovi, Florianovi, Pilařovi - vesměs zaměstnanci tohoto "soběstačného" nakladatelství/. Je to typicky pochlebná biografie prošípaná četnými útoky proti "vybledlým vládkám modernismu" a obhajovným výkladem marxistického reálného dogmatismu. Rzounek tu opakuje i štollovské lži o díle Františka Halase /"rozpornost osobnosti", "mytizující vira, která Halase sbližuje s katolickými básníky", "individualismus, jenž izoluje básníka od mas", "nesoudí svět důsledně očima dělnické třídy", "neproniká důsledně ke kořenům nového lidství", "rozpor osobního a společenského, rozeklanost koncepce socialistického humanismu, která u Halase byla nejvlastnější příčinou jeho vnitřní rozeklanosti i rozeklanosti jeho poesie", již "tvůrce dějin, pracující člověk, dost dobře ani nerozumí, nemůže rozumět, ani nechce rozumět"/.

A zase se tu glorifikují poměry v české literatuře padesátých let. Opravdu ani zmínka o pogromu proti spisovatelům po únoru 1948, o procesech s nimi, o udavačských člancích Skály, Sedloně a dalších. Lednová konference o poezii z roku 1950 zahajující likvidátorské tažení proti moderní české kultuře je Rzounkovi "závažnou událostí" a oba štvavé referáty Štolla a Taufera byly "hluboce zdůvodněné a odpovídaly současným potřebám literatury a společnosti. Ne vždy byl ovšem tento patos správně pochopen." Vskutku k neuvěření, jak tento tluchuba v tomto příkladě i jinde lže a překrucuje! A to je hlavní učitel a vrchní dohlížitel nad mladou uneverzitní generací! Zaměřovat, obracet na ruby, vytvářet nový a falešný výklad o vývoji české literatury a znovu jej prosazovat i mocensky - ve školách, institucích, nakladatelstvích, časopisech atd. - toť program, podstata činnosti a cíl těchto Rzounků.

Jejich názory přirozeně nemohou dojít ohlasu. Jsou příliš přehledné, stranicky podřízené i povrchní, než aby je někdo mohl brát vážně. Nelze je však postihnout otevřenou, veřejnou kritikou a pranýřovat jejich nvědeckost i faktickou přemíru lží. Stejně jako kdysi Štolla v padesátých letech chrání Rzounka Comp. stranická policie.

Dnes se nelže ovšem jen o literatuře. Ještě křiklavěji se překrucují pravdy ve společenských vědách, v historii a filosofii, neřku-li v ekonomice a politice. Uvedme jiné období v životě české společnosti v posledních dvou stoletích, jež by se dalo přirovnat mírou a násilnou mocí lži k tomu, co musíme číst a slyšet nyní! Není takové obdoby. A Rzounkové k tomu přispívají ze všech sil svých karieristických existencí. V tom tkví jejich trvalá hanba.

SEVERUS

X

BESTSELLER TÝDNE :

Vasil Bilak:

"Jak zašívát
lidi "